LAUSUNTO

5.10.2018

Eduskunta, verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

HE 166/2018 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan verojaostolle lausunto hallituksen esityksestä virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi virvoitusjuomaverosta annettua lakia niin, että virvoitusjuomien valmisteveroa korotettaisiin siten, että verotuottojen lisäys vuositasolla olisi 25 miljoonaa euroa.

Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä valtion verotuloja siirtämällä verotuksen painopistettä erityisesti haittaveroihin. Virvoitusjuomaveroa korotetaan työn verotusta keventävien perustemuutosten vastapainoksi. Esityksen tavoitteena on myös vahvistaa veron ohjausvaikutusta sokeripitoisten juomien kulutuksesta sokerittomiin juomiin painottamalla korotus sokeripitoisiin juomiin.

Kohtuuton virvoitusjuomaveron korotusesitys tulee perua

Elintarviketeollisuusliitto katsoo, että virvoitusjuomaveron korotusesitys on kohtuuton ja se tulee perua. **Virvoitusjuomavero on laaja-alainen valmistevero**, jota kannetaan lähes kaikista alkoholittomista juomista. Veron piiriin kuuluvat mm. pullotetut vedet, kasvipohjaiset täysmehut, smoothiet, mehukeitot, urheilujuomat, alkoholiton olut sekä kaakao- ja kahvijuomat. Jopa kahviloissa ja mehubaareissa valmistettavat mehut ja smoothiet kuuluvat veron piiriin.

Edellä mainitut juomat ovat ainoa elintarviketuoteryhmä, johon kohdistuu vuonna 1940 käyttöönotettu valmistevero. Veroa on vuoden 2009 jälkeen korotettu useaan kertaan. **Alle kymmenessä vuodessa useimpien juomien verotaso on yli nelinkertaistunut ja sokerittomien juomien verotaso yli kaksinkertaistunut**.

Virvoitusjuomaveron perusteet ovat ristiriitaiset

Virvoitusjuomaveron korotus on fiskaalinen ja sillä kompensoidaan, jotta työn verotusta voidaan laskea. Esityksen tavoitteena on kuitenkin ohjata kuluttajia ostamaan enemmän sokerittomia juomia ja vähemmän sokeripitoisia juomia.

Veronkeruuperusteet ovat hämmentävän ristiriitaiset. Samalla kun juomayhtiöiden halutaan maksavan työn verotuksen alentamisen kustannukset, halutaan kuluttajien ostavan juomia,

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

joilla on alhaisempi verotuotto. **Kun samalla valmisteverolla on sekä fiskaalinen että kulutusta ohjaava tavoite, käy kuten virvoitusjuomaveron kertymälle on viime vuosina käynyt: kokonaisverotuotto jää arvioitua alhaisemmaksi.** Mitä enemmän kuluttajat ostavat sokerittomia tuotteita, sitä vähemmän valtio saa verotuottoja. **Veron täysin kohtuuttomana riskinä juomayrityksille on, että verotuottojen kasvattamiseksi verotason korotukselle ei näy loppua.**

Lakiesityksen puutteellisissa vaikutustenarvioinneissa esitetään, että veroeron kasvattaminen sokeripitoisten ja sokerittomien tuotteiden välillä saattaa lisätä tuotekehityksen siirtymää sokerittomiin juomiin.

ETL huomauttaa, että ensinnäkin kaikilla yrityksillä ei ole mahdollisuutta siirtyä sokerittomaan reseptiin raaka-aineen ollessa luontaisesti sokeripitoinen aito marja, hedelmä tai kasvis. Toiseksi, elintarvike- ja juomayritykset kehittävät ja tarjoavat jatkuvasti terveellisiä tuotteita, mutta elleivät ne pääse päivittäistavarakaupan valikoimiin tai jos niillä ei ole riittävää kysyntää, tuotteet poistetaan valikoimista. Kolmanneksi, tutkimusten mukaan kuluttajien terveellisyyskäsitykset vaihtelevat Osa kuluttajista valitsee luontaista sokeria sisältäviä tuotteita ja välttää lisäaineellisia ruokia ja juomia. Toisille kuluttajille esimerkiksi luomu edustaa ja joillekin taas gluteeniton ruokavalio.

Virvoitusjuomavero ei ole haittavero

Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä valtion verotuloja siirtämällä verotuksen painopistettä erityisesti haittaveroihin. **ETL huomauttaa, että virvoitusjuomavero ei ole haittavero, vaan tullinimikkeisiin perustuva pistevero**. Haittaverossa verotetaan aiheutunutta haittaa. Hallituksen esityksessä ei ole esitetty, mitä haittaa virvoitusjuomaveron alaiset tuotteet aiheuttavat. Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että sokerittomien juomien suurentunut kulutus voi vaikuttaa ihmisten terveyteen, mutta ei kuitenkaan kyetä arvioimaan väitettyjen olettamuksien kustannussäästöjä.

On kiistatonta, että viralliset ravitsemussuositukset sekä useat tutkimukset ovat osoittaneet, että yksikään elintarvike ei itsessään ole haitallinen, vaan ratkaisevaa on ravitsemuksellinen kokonaisuus. On myös perusteetonta kutsua virvoitusjuomaveroa haittaveroksi, jonka piiriin kuuluvat myös pullovedet ja täysmehut.

Fiskaalisen veron jatkuva kiristäminen lisää veron syrjivyyttä

Valtiovarainministeriö on vahvistanut EU:n komissiolle virvoitusjuomaveron olevan luonteeltaan fiskaalinen. **Komission mukaan fiskaalisen pisteluonteisen veron jatkuva kiristäminen lisää veron syrjiviä elementtejä.**

Suomen päivittäistavaramarkkinat ovat Euroopan keskittyneimmät. Kilpailu Suomen elintarvikemarkkinoilla on erittäin kireää ja sitä hallitsee pitkittynyt ja voimakas hintakilpailu. Hinnan, valikoiman ja saatavuuden lisäksi käyttötilanne vaikuttaa kuluttajan ostopäätökseen. Kuluttajan valinnan kohteena ovat päivittäin eri tuoteryhmien samaan käyttötilanteeseen tarkoitetut tuotteet. Kuluttaja tekee valintoja myös juotavien ja syötävien elintarvikkeiden välillä. Tämän vuoksi **on ehdottoman tärkeää, että Suomi ei verotuksen avulla vääristä kilpailun edellytyksiä päivittäistavaramarkkinoilla tai aseta keinotekoisia kilpailunesteitä toimijoiden välille.**

Veronkorotus tehdään jälleen kerran suunnittelematta

Terveen liiketoiminnan perusedellytys on toimintaympäristön muutosten ennakoitavuus. **Veronalaisten yritysten on voitava edellyttää veronkannolta ennakoitavuutta ja tasapuolisuutta.** Ennakoimaton veromuutos ilman siirtymäaikaa ei vastaa tätä periaatetta.

Useimmat juomayritykset käyvät tällä hetkellä kaupan kanssa vuosisopimusneuvotteluja ilman, että ensi vuoden verovaikutuksista olisi selvyyttä. Sattumanvaraiset veronkorotukset ilmentävät heikkoa verosuunnittelua, jolla on yrityksille kauaskantoisia seurauksia. Ennakoimattomuus ja jatkuvat pisteveron korotukset heikentävät yritysten kykyä innovoida, investoida ja työllistää. Ennakoitavuuteen ja syrjimättömyyteen kuuluu myös veron kulutus- ja taloudellisten vaikutusten jatkuva seuraaminen.

Lopuksi

Suomalaiset juomayritykset tarjoavat työtä ja maksavat veroja, joilla ylläpidetään yhteiskunnan palveluja ja investoidaan yhteiskunnan kehittämiseen. Juomia valmistavat yritykset työllistävät 3000 palkansaajaa 126 yrityksessä eri puolilla Suomea. Ala kerryttää liikevaihtoa vuosittain 1,3 miljardia euroa.

Kaikki suomalaiset nauttivat päivittäin verollisia alkoholittomia juomia osana normaalia suomalaista ruokavaliota. On kohtuutonta, että juomien valmistajat ja kuluttajat joutuvat jatkuvasti toimimaan valtion budjettivajeen paikkaajina.

Kuluttajilla tulee olla mahdollisuus nauttia suomalaisen juomateollisuuden tuotteita ja juomayrityksillä mahdollisuus työllistää sekä luoda kestävää kasvua Suomeen. Tämän vuoksi katsomme, että virvoitusjuomaveron korotusesitys tulee perua.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja